

Tomáš Tlustý

Budování národních
organizací YMCA
v Československu
a Polsku

Rozvoj tělesné kultury
v letech
1918-1939

**Budování národních organizací YMCA
v Československu a Polsku
Rozvoj tělesné kultury
v letech 1918-1939**

Tomáš Tlustý

Recenzovali: PhDr., PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.
prof. PhDr. Miroslav Bobřík, Ph.D.

Vydala Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum
Ovocný trh 560/5, 116 36 Praha 1
Praha 2017
www.karolinum.cz
Redakce Martin Lukáš
Grafická úprava Jan Šerých
Sazba Nakladatelství Karolinum
První vydání

Monografie vznikla za podpory SVV 2016-260346 a PRVOUK č. 39

© Univerzita Karlova, 2017
© Tomáš Tlustý, 2017
Photography © z archivu autora

ISBN 978-80-246-3559-0
ISBN 978-80-246-3568-2 (pdf)

Charles University
Karolinum Press 2017

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

Obsah

Seznam zkratek	7
Úvod	11
Vznik organizace YMCA a její první kroky	15
Počátky YMCA ve Spojených státech amerických a její šíření do světa	21
Počátek tělesné výchovy a sportu v americké YMCA	24
Šíření tělovýchovného programu organizace YMCA ze Spojených států amerických do světa	30
Činnost americké YMCA během první světové války	38
Americký vliv ve střední Evropě po první světové válce	58
Československo a Polsko v poválečné střední Evropě	61
Počátky amerického sdružení YMCA ve „vítězných“ státech střední Evropy	66
Počátky americké YMCA na území Československa	67
„Zrození“ polské YMCA a její první kroky	76
Počátky budování místních sdružení	82
Stavební program sdružení YMCA v Československu	82
Počátky budování místních sdružení polské YMCA	85
Počátky tělovýchovného programu organizace YMCA ve „vítězných“ zemích střední Evropy	88
Počátky tělesné výchovy a sportu v organizaci YMCA v Československu	89
Počátky tělesné výchovy a sportu v polské YMCA v meziválečném období	91

Tělesná výchova a sport ve vybraných místních sdruženích YMCA v Československu v meziválečném období	96
Místní sdružení v Praze	96
Místní sdružení v Bratislavě	127
Místní sdružení v Banské Bystrici	148
Místní sdružení v Českých Budějovicích	165
Tělesná výchova a sport ve vybraných místních sdruženích polské YMCA v meziválečném období	183
Místní sdružení v Krakově	183
Místní sdružení ve Varšavě	210
Místní sdružení v Lodži	243
Místní sdružení v Gdyni	253
Komparace československých a polských místních sdružení organizace YMCA	260
Tělesná výchova a sport na letních a zimních táborech organizace YMCA v meziválečném Československu a Polsku	265
Táborová činnost československé YMCA	266
Táborová činnost polské YMCA	288
Historie organizace YMCA v Československu a Polsku od roku 1939 do současnosti	301
Vývoj československé YMCA od roku 1939 do současnosti	301
Vývoj polské YMCA od roku 1939 do současnosti	308
Závěr	313
Bibliografie	319
Jmenný rejstřík	331
Summary	339

Seznam zkratek

AC	Athletic Club	Atletický klub
AWF	Akademia Wychowania Fizycznego	Akademie tělesné výchovy
AZS	Akademicki Związek Sportowy	Akademický sportovní svaz
BC	Boxing Club	Boxerský klub
CIWF	Centralny Instytut Wychowania Fizycznego	Ústřední ústav pro tělesnou výchovu
ČsAAU	Československá amatérská atletická unie	
ČAPS	Československý amatérský plavecký svaz	
ČVaBS	Československý volejbalový a basketbalový svaz	
ČSM	Československý svaz mládeže	
ČsŠK	Československý športový klub	
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy a sportu	
DFC	Deutscher Fussball Club	Německý fotbalový klub
DTJ	Dělnická tělocvičná jednota	
FDM	Fond dětí a mládeže	
FIBA	Fédération Internationale de Basketball Amateur	Mezinárodní federace amatérské košíkové
IAAF	International Association of Athletics Federations	Mezinárodní asociace atletických federací
IKC	Ilustrowany Kuryer Codzienny	Ilustrovaný denní kurýr
KS	Klub Sportowy	Sportovní klub
ŁKS	Łódzki Klub Sportowy	Lodžský sportovní klub
LTC	Lawn Tennis Club	Tenisový klub

LUSP	Latvijas Universitates Studenten Padome	Studentská rada lotyšské univerzity
MŠC	Malacký športový klub	
OWF	Ośrodek Wychowania Fizycznego	Středisko tělesné výchovy
PTA	Polskie Towarzystwo Atletyczne	Polský atletický spolek
PTE	Pozsonyi torna egyesület	Bratislavský tělocvičný spolek
PUWFiPW	Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przystosobienia Wojskowego	Státní úřad pro tělesnou výchovu a vojenský výcvik
PZGS	Polski Związek Gier Sportowych	Polský svaz sportovních her
PZK	Polski Związek Kajakowy	Polský kajakářský svaz
PZN	Polski Związek Narciarski	Polský lyžařský svaz
PZP	Polski Związek Pływacki	Polský plavecký svaz
SK	Sportovní klub	
SO	Sportovní odbor	
SŠKU	Slovenský športový klub Univerzita	
STAR	Sportovní tělocvičné automobilové rozmanitosti	
SÚTVS	Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport	
ŠK	Športový klub	
TAC	Těžkoatletický club	
TTO	Table-tenisový odbor	
ÚAV NF	Ústřední akční výbor Národní fronty	
ÚSAK	Ústredie pre sociálnu a kultúrnu starostlivosť	
ÚV	Ústřední výbor	
VS	Vysokoškolský sport	
VSK	Vysokoškolský sportovní klub	
VŠB	Vysokoškolský šport Bratislava	
WOZB	Warszawski Okręgowy Związek Bokserski	Varšavský okresní boxerský svaz
WOZGS	Warszawski Okręgowy Związek Gier Sportowych	Varšavský okresní svaz sportovních her
WOZPN	Warszawski Okręgowy Związek Piłki Nożnej	Varšavský okresní fotbalový svaz
WTC	Warszawskie Towarzystwo Cyklistów	Varšavský spolek cyklistů

WTL	Warszawskie Towarzystwo Łyżwiarskie	Varšavský lyžařský spolek
YKP	Yacht Klub Polski	Polský jachtařský klub
YMCA	Young Men's Christian Association	Křesťanské sdružení mladých mužů
YWCA	Young Women's Christian Association	Křesťanské sdružení mladých žen
ŽTS	Żydowskie Towarzystwo Sportowe	Židovský sportovní spolek

Úvod

Tato kniha pojednává o historii organizace, která měla velký význam pro rozvoj tělesné výchovy a sportu v zemích střední Evropy, a to především v meziválečném období. YMCA neboli Young Men's Christian Association (Křesťanské sdružení mladých mužů) byla v první řadě organizací sdružující mladé křesťany. Její program se však neomezoval pouze na oblast duchovního života, ale směřoval k širší výchově členů.

Znakem sdružení YMCA se stal červený rovnostranný trojúhelník, symbolizující rovnováhu tří složek, které si organizace vytkla za cíl zúšlechťovat – mysl, duše a tělo.

V některých zemích – ze středoevropského regionu především v Československu – tvořila původní křesťanská orientace více méně pouze vnější rámec sdružení. Naopak v katolickém Polsku¹ měl duchovní program zásadní význam (není však předmětem této práce).

Organizace YMCA vznikla v roce 1844 v Anglii, odkud se začala rychle šířit do dalších zemí světa. K jejímu nebylému rozkvětu došlo především ve Spojených státech amerických, kde tělesná výchova a sport dosáhly v rámci organizace svého vrcholu. Zde bylo také zbudováno rozsáhlé zázemí pro tělovýchovnou část jejího programu. YMCA ve Spojených státech amerických dokonce pronikla na vysoké školy, v jejichž tělovýchovných zařízeních došlo ke vzniku nových, dnes již velice populárních sportů. A právě tyto sporty začaly po první světové válce prostřednictvím YMCA pronikat do středoevropského regionu. Zejména v případě basketbalu a volejbalu, které v současnosti patří k nejrozšíře-

---

1 Oficiální název této organizace v Polsku byl „Polska YMCA, Związek Młodzieży Chrześcijańskiej“ (Polská YMCA, Svaz křesťanské mládeže). YMCA zde oficiálně přijala přívlastek „Polska“, který je také součástí jejího znaku. Tato práce však označuje polské sdružení jako „organizaci YMCA v Polsku“, nepoužívá tedy počeštěný název „Polská YMCA“.

nějším sportům, jsou zásluhy YMCA o jejich průnik do Československa a Polska zcela nesporné.

Během první světové války – už v období, kdy Spojené státy americké byly stále neutrální zemí – působilo na evropských bojištích a v zajeckých táborech mnoho příslušníků americké YMCA. Starali se o vojáky a válečné zajatce a nabízeli jim různé možnosti, jak trávit volný čas, mimo jiné tělesnou výchovou a sportem. Takto se členové americké YMCA seznámili s vojáky a zajatci mnoha národností, z nichž některé po skončení války doprovázeli domů do jejich vlasti. YMCA se tak dostala do zemí, které měly svůj vlastní systém tělesné kultury.

V Československu byla tělovýchova založena především na činnosti Sokola, přičemž sport rozhodně nepatřil k hlavní náplni cvičení. Pod vedením Miroslava Tyrše byly sice vytvořeny i základy sportovní gymnastiky či atletiky, ale Tyršovi nástupci sport často odmítali a věnovali se zejména tělesným cvičením rozmanitého charakteru.

Situace v Polsku byla rovněž složitá. Před skončením první světové války bylo území dnešního Polska rozděleno mezi tři státní celky (Rakousko-Uhersko, Prusko a Rusko), přičemž každý z nich přistupoval k Polákům odlišným způsobem. Rozdílně fungovala i spolupráce Poláků se sportovními federacemi a kluby jmenovaných mocností; nejsložitější byla situace v pruské části. Po skončení první světové války sehrál v Polsku nemalou roli Sokół, který se rozvíjel především v Haliči, někdejší součásti Rakouska-Uherska (dříve habsburského soustátí a Rakouského císařství). Popularita sportu však v průběhu let rostla jak na území budoucího Polska, tak v Československu.

Po vzniku samostatného Československa a obnovení Polska došlo také k modernizaci jejich systémů tělesné kultury. Byly velmi výrazně ovlivňovány rostoucí popularitou sportu a také novými vlivy, které do středoevropského regionu začaly pronikat především z anglosaských zemí. Na systém tělesné kultury tak působil například skauting a woodcraft. Nemalý vliv mělo i sdružení YMCA.

V organizaci YMCA se tělesná výchova příliš neprosadila. Skupiny s předcvičujícím, které konaly pořadová, průpravná či gymnastická cvičení, představovaly spíše výjimkou. V YMCA dominoval sport jakožto aktivita provozovaná podle určitých pravidel a zvyklostí, jejíž výsledky bylo možné měřit a mezi sebou porovnávat.

Přínos sdružení YMCA k rozvoji tělesné výchovy a sportu spočíval především v rozšíření několika do té doby zde neznámých sportovních her, se kterými tehdejší sportovní funkcionáři seznamovali domácí obyvatelstvo. Kromě toho prosazovali také novinky v oblasti techniky

a metodiky sportovního tréninku a poznatky z biomedicíny a didaktiky. Nelze opomenout ani výstavbu kvalitních sportovišť, soustředěných většinou v komplexech budov YMCA, které členům organizace nabízely široké možnosti pro pěstování tělesné výchovy a sportu, někdy i takové, že jim místní kluby v tomto ohledu mohly jen stěží konkurovat.

Důležité podněty pro rozvoj střeoevropské tělesné výchovy a sportu přinášel styk s cizinou, který organizace vzhledem ke svému mezinárodnímu charakteru hojně podporovala. YMCA vysílala za velmi výhodných finančních podmínek své pracovníky, funkcionáře a členy na sportovní kurzy a školení do zahraničí. Ti po návratu domů využívali svých cenných zkušeností a často zaváděli do praxe u nás dosud neznámé poznatky z oblasti metodiky a tréninku. Vedle toho pořádala YMCA v Československu a Polsku přednášky a sportovní prezentace zahraničních odborníků a závodníků, kteří tak rovněž přispěli k modernizaci tělesné výchovy a sportu v obou zemích.

V řadě sportovních odvětví si zde kluby YMCA udržely mezi válkami zcela mimořádné postavení a pronikly i mezi československou a polskou špičku. Týká se to především basketbalu, ale sdružení YMCA tehdy disponovala rovněž dobrými volejbalisty a těžkými atlety.

Nesporné jsou zásluhy YMCA na rozvoji táborové činnosti, která sice do tělesné výchovy a sportu zasahuje spíše okrajově, nelze však opomenout, že letní či zimní tábory náleží k podnikům, kde tělesná výchova a sport byly a jsou součástí každodenního programu. Až do skončení první světové války se ovšem letní tábory v Československu a Polsku stavěly pro každou sezonu nanovo, téměř vše se vždy budovalo a zařizovalo. Sdružení YMCA v obou zemích začalo na svých pozemcích jako první budovat stálé táborové chatky a jiné objekty zázemí, čímž výrazně přispělo k založení tradice „trvalých“ letních táborů, které sehrály svou roli při pronikání nových sportovních her do domácího prostředí.

Tato monografie se primárně zabývá tělovýchovnou a sportovní činností YMCA v Československu a Polsku mezi dvěma světovými válkami, kdy organizace v obou zemích dosáhla největšího „boomu“. V průběhu druhé světové války zde byla její činnost násilně přerušena. Po skončení války došlo sice k jejímu obnovení, ale další přerušování činnosti následovalo záhy poté, co komunistický režim organizaci podporovanou Spojenými státy americkými zakázal. Činnost organizace YMCA tak byla zastavena prakticky až do 90. let. Sdružení se pak již nikdy nepodařilo na své tradice zcela navázat.

Vedle meziválečného období jsou v práci nastíněny také prvopočátky a šíření mezinárodní organizace YMCA, včetně jejího pronikání do

středoevropského regionu. Do práce byla rovněž zařazena kapitola o vývoji organizace od vypuknutí druhé světové války do současnosti, a to zejména proto, aby bylo dostatečně zřejmé, nakolik se právě meziválečný vývoj YMCA v Československu i Polsku stal nejvýznamnější etapou jejího působení ve „vítězných zemích“ střední Evropy.

Vznik organizace YMCA a její první kroky

S blížícím se koncem 18. století nastal v Anglii obrovský obrat v hospodářském životě. Byly vynalezeny nové stroje, díky nimž se zrychlila průmyslová výroba. Blahobyt měst rychle vzrůstal a obyvatelé venkova se vydávali za prací do nových středisek průmyslu a obchodu.

Anglická průmyslová revoluce vypukla v 60. letech 18. století poté, co James Watt zkonstruoval parní stroj, který se později stal jejím symbolem. Otevřením Bridgewaterského kanálu vznikla první vodní komunikační spojka s vnitrozemím. Následovaly další vynálezy či zdokonalené stroje poháněné párou. Jejich zavádění do výroby výrazně přispělo k zvyšování životní úrovně civilizovaného světa. V důsledku užití páry došlo k zlevnění dopravy, která se stala ještě levnější po vynálezu parolodi, kterou jako první zhotovil již v roce 1807 Robert Fulton.

Uplatnění strojů v zemědělství však snížilo pracovní poptávku na venkově, tamní lidé tak byli čím dál více nuceni hledat si práci v průmyslových městech. Vypuklo tak stěhování venkovského lidu do měst. V roce 1831 v Anglii pracovalo v zemědělství 980 tisíc lidí z celkového počtu téměř 14 milionů obyvatel. O padesát let později se však počet pracujících v zemědělství snížil na 870 tisíc, zatímco počet obyvatel se zvýšil téměř o sto procent.

Lze tak říci, že zřejmě nikde na světě nevzrůstal počet obyvatel ve městech tak rychle jako v Anglii. Londýn tehdy vykazoval roční přírůstek zhruba 125 tisíc lidí. Oproti tomu v New Yorku, Berlíně, Chicagu a Glasgow stoupal průměrně počet obyvatel o 50 tisíc za rok.

V zchátralých příbytcích se tísnily davy dělníků bez rozdílu věku a pohlaví. Mnozí holdovali rumu a vládly zde neřesti všeho druhu. Přitom zde chybělo i to nejprimitivnější zařízení, které by pracujícím dělníkům umožnilo odpočinout si po namáhavé dřině.

Samozřejmě také studentský život byl v průmyslových městech nesmírně těžký a závislý v mnoha případech zcela na zaměstnavatelích. Kro-

mě studentských povinností měli mladí lidé celou řadu povinností, které rozhodně nespádaly do oboru učení ani odborné praxe. Jejich život byl plný tvrdé noční práce, hrubého zacházení, přespávání ve špinavých noclehárnách či konzumace špatné a nedostatečné stravy. I přesto do měst přicházela venkovská mládež s vyhlídkou na zlepšení životní úrovně.

V Londýně žilo brzy více než milion mladých mužů, kteří představovali výrazný sociální činitel. Vysoké procento z nich pracovalo v závodech jako dělníci. Z některých vysokoškolských studentů se však postupem času stali zákonodárci, učitelé, kazatelé či lékaři, kteří náhle začali uplatňovat svůj vliv. Roky studia a především velmi těžkého života se však na řadě z nich nutně musely negativně projevit.²

A právě v této době se o povznesení životních podmínek anglické mládeže pokusil obchodní příručí George Williams (viz obrázek 1). Narodil se v roce 1821 jako syn farmáře v Dulvertonu v jihozápadní Anglii. V Bridgwateru se vyučil v obchodním domě se sukrem. V roce 1841 přišel do Londýna, kde bylo tehdy zaměstnáno okolo 150 tisíc podobných příručích, kteří žili ve velmi nuzných poměrech. Pracovali až 17 hodin denně s půlhodinovou až hodinovou přestávkou na jídlo.

George Williams začal v Londýně navštěvovat tzv. nedělní školu, kde se brzy stal sekretářem. Dne 6. června 1844 založil společně s dvanácti spolužáky organizaci YMCA, která měla být původně laickou misijní společností, laickým apoštolátem pro obchodní mládež. Jejím rozšíření mezi mladými muži napomohla skutečnost, že šéf závodu, kde byl G. Williams zaměstnán, George Hitchcock, přijal místo předsedy organizace.³

Sdružení YMCA tvořila nejprve malá skupina nadšenců, ale brzy se k nim přidali zaměstnanci dalších obchodních domů nejen z Londýna, ale z celé Anglie. Zpočátku se členové organizace orientovali na společné modlitby, čtení Bible a osobní styk.

Účel a pravidla sdružení byly při jeho založení vymezeny následujícími šesti body:

1. Zlepšit podmínky duchovního života mezi zaměstnanci v soukenických a jiných obchodech konáním pravidelných bohoslužeb.
2. Pořádat ročně dvě čajové schůze (tea meetings), na nichž se podá zpráva o postupu a vývoji sdružení.

2 J. Konečný: *YMCA: Její vznik, dějiny a význam*. Praha: Československá akciová tiskárna 1930, s. 27–30.

3 Národní archiv, Fond YMCA, Karton 4, Signatura 8.

3. Pořádat každých čtrnáct dní generální schůze za účelem zjištění postupu díla Božího v jednotlivých závodech.
4. Členem může být jen ten, kdo je nebo se stal křesťanem nebo o něm lze jednoznačně prokázat, že svým charakterem ke křesťanství patří.
5. O přijetí nových členů rozhoduje generální schůze na základě doporučení zvláštní komise ustanovené za tímto účelem.
6. Vstupní příspěvek do organizace činí šest pencí; toutéž částkou musí rovněž každý člen jednou za čtvrt roku přispívat do společného fondu.⁵

Bohoslužby, zpočátku v Hitchcockově domě, později i v jiných prostorách, vykonával misionář Tarlton, který byl také jmenován historicky prvním placeným sekretářem organizace.

Rychlému šíření YMCA pomohla štedrá podpora jejího zakladatele George Williamse, který se stal společníkem prosperující firmy svého dosavadního zaměstnavatele. Činnost sdružení tak byla velice rychle rozšířena o večerní přednášky. Pro členy byly rovněž zřizovány čítárny, knihovny a místnosti pro vyučování.

Obrázek 1. George Williams v mladém a starším věku⁴

4 L. L. Doggett: *History of the Young Men's Christian Association*. New York: Association Press 1922.

Field and Work of the Young Men's Christian Association of the North America. New York: Association Press 1912, s. 2.

5 J. Konečný: *YMCA: Její vznik*, s. 31.

Velká londýnský výstava, která se konala roku 1851, výrazně přispěla k rozšíření organizace nejen po Anglii, ale například i do některých britských kolonií. Velmi pevně zakořenila především v Americe.⁶

Na americkém kontinentě byla první místní sdružení založena roku 1851 téměř současně v Bostonu a Montrealu.⁷ Zpočátku sídlily jednotlivé místní organizace ve skromných prostorách kostelů, pronajatých místnostech či budovách určených pro zcela jiný účel.⁸

Myšlenky YMCA byly nadále hojně šířeny prostřednictvím G. Williamse, který podnikal obchodní cesty do zahraničí. Tak tomu bylo například v roce 1852, kdy Williams cestoval za obchodem do Francie. V Paříži tehdy sezval tamější pastory, kteří díky jeho finanční podpoře založili ve městě místní sdružení. Odtud se YMCA šířila dále do Nizozemí (1853), Německa (1883), kde navázala na sdružení evangelické mládeže, či na území dnešního Maďarska (1883).⁹

Obrázek 2. Ručně psaná dohoda o vzniku Světové aliance YMCA s náplní její práce¹⁰

6 Tamtéž, s. 31–32.

7 W. Zawisza: *YM.C.A. jako ruch wszechświatowy i Polska Y.M.C.A.*. Warszawa: [b. n.] 1930, s. 8.

8 E. L. Johnson: *The History of YMCA Physical Education*. Chicago: Association Press 1979, s. 31.

9 J. Konečný: *YMCA: Její vznik*, s. 32.

10 CVJM Neumarkt [online]. Neumarkt [b. r.], [cit. 8. února 2017]. Dostupné z <http://www.cvjm-neumarkt.de/Wir.html>.

Na pařížské konferenci konané roku 1855 byla sloučením švýcarských, německých, anglických a nizozemských sdružení (viz obrázek 2) ustavena mezinárodní Světová aliance YMCA (World Alliance of YMCA).¹¹ Vznik aliance však zavdal příčinu k mnohým nedorozuměním a pochybám o její životaschopnosti, neboť jednotliví členové aliance nesdíleli jednotné cíle. Základ pro další úspěšný rozvoj podpořený směrnicemi byl tak položen o devět let později v Edinburghu (1864).

Počínaje tímto rokem se YMCA začala orientovat jasnějším směrem. Z řad organizované mládeže byli vychováváni noví činovníci pro nedělní školy a výchovu zanedbané mládeže, zřizovaly se bankovní a oděvní kluby, pořádalo se večerní vyučování nebo se o večerech, nedělích a svátcích sloužily pravidelné bohoslužby.

Již v roce 1878 byl zřízen Mezinárodní výbor (YMCA World's Committee) Světové aliance v Ženevě (viz obrázek 3). Štědrá podpora organizace YMCA ze strany G. Williamse nadále vzrostla, když byl zvolen jejím prezidentem. Ve svém závodě také ustanovil kaplana, který každé ráno před započtím práce vykonával krátkou bohoslužbu a z řad zaměstnanců vychovával misionáře.

V roce 1894, kdy YMCA slavila padesát let od svého založení, byl její zakladatel George Williams za svou činnost ve prospěch anglické mládeže povýšen královnou Viktorií do rytířského stavu. Tentýž rok byl jmenován čestným občanem města Londýna.

V důsledku působení americké YMCA na G. Williamse došlo postupem času v anglické YMCA k nemalým změnám. Americká YMCA organizovala jiným způsobem bohoslužby, jinak vykládala Bibli a některá místní sdružení budovala pro své potřeby mohutné domy.

Anglická YMCA tak začala rozšiřovat své působení nejen na mládež z obchodního světa, ale i na studenty, železničáře, námořníky, vojáky či havíře, především však na hochy mezi dvanáctým a osmnáctým rokem.

V roce 1905, při oslavách 50. výročí založení Světové aliance YMCA, vystoupil George Williams se svým posledním projevem, v němž vyzval statisíce mladých mužů soustředěných v organizaci k tomu, aby pěstovali „lásku“ ke svému sdružení. Tentýž rok zakladatel YMCA zemřel. Pochován byl v londýnské katedrále svatého Pavla v blízkosti Horatia Nelsona na důkaz toho, že nejen váleční hrdinové zajišťují lidstvu mír a blaho. V roce Williamsova úmrtí měla organizace YMCA již téměř 7 700 místních sdružení ve 45 státech s celkovým počtem takřka 708 000 členů.¹²

11 M. Waic – J. Kössl: *Český tramping 1918–1945*. Praha: Práh 1992, s. 12.

12 J. Konečný: *YMCA: Její vznik*, s. 33–34.

Obrázek 3. Členové prvního Mezinárodního výboru YMCA¹³

13 Přední řada: Christian Klug (Elberfeld, Německo); Luc Dorian (Paříž, Francie) – viceprezident; Charles Fermaud (Ženeva, Švýcarsko) – prezident; Edwin Shipton (Londýn, Anglie) – viceprezident; Paul Piguet (Ženeva, Švýcarsko). Zadní řada: Hermann Eidenbenz (Zurich, Švýcarsko); Henri Cuchet (Ženeva, Švýcarsko) – sekretář; Gabriel Trivier (Lausanne, Švýcarsko); Richard C. Morse (New York, USA) – sekretář; Frederic Bonna (Ženeva, Švýcarsko); Francisco Albricias (Monistrol, Španělsko); Alfred de Rougemont (Neuchatel, Švýcarsko).

University of Minnesota: Media Archive [online]. Minnesota [b. r.], [cit. 23. února 2014]. Dostupné z <http://umedia.lib.umn.edu/node/66509>.